

Strah, agresivno vedenje in dominantnost

NEŽELENA VEDENJA (3)

Piše: Urška KRIVEC / Fotografija: Blaž KOŠAK

Neželena vedenja se lahko pojavijo iz različnih razlogov, mnoga od njih se globoko zakoreninijo že v razvojnem obdobju mladička.



Pomembno je, da poznamo razvojna obdobja psa, način dedovanja in življenje v krdelu, zato se tokrat osredotočamo na odnose v krdelu in osebnostni razvoj v zgodnji mladosti.

Strah

Čemur mi pravimo strah, je pravzaprav stresno odzivanje na vse, kar nam predstavlja

nevarnost. Strah spremlja cela serija fizioloških in drugih procesov, katerih cilj je najti najboljšo rešitev za preživetje. Pasji mladič ima pri tem kar nekaj možnosti, na primer umik, cviljenje, uleganje na tla in bevskanje. Gre za tipične vedenjske vzorce, ki se pojavijo ob prisotnosti strahu. Strah velikokrat vodi k begu ali pa k temu, da žival nepremično obstane. Brez prirojenega strahu nihče ne bi preživel, hkrati pa, predvsem

pri visoko razvitih živalih, zelo veliko vlogo igrajo izkušnje v življenju posameznika. Držanje mladiča v rokah za zgolj tri minute na dan v prvih desetih dnevih življenja prispeva zelo veliko h kasnejšemu odnosu med psom in človekom. Kmalu se v mladem psu, ko psihično dovolj dozori, zbudijo drugi mehanizmi in takrat postane ena od možnosti za preživetje tudi boj. Na kratko bi torej lahko rekli, da je strah nagon, ki or-

ganizem spodbuja, da se odzove na prihajajočo grožnjo. Grožnja pa je vse, kar lahko povzroči bolečino, poškoduje posameznika ali zmanjša njegove možnosti za preživetje. V končni fazi strah povzroči pobeg, otrplost ali stresno vedenje, ki se lahko kaže tudi kot agresivno vedenje.

Agresija in agresivnost

Pri starosti približno štiri ali pet tednov pasji mladiči prvič začnejo kazati znake agresivnega vedenja. V tem obdobju se veliko bolj zavedajo samih sebe in sveta okoli sebe. Brez dvoma je njihov motiv iskanje različnih dražljajev v okolju. Skoraj vedno do prvega spora pride znotraj legla. Čeprav je skoraj vedno dovolj hrane za vse, je velikokrat tekmovanje za dobrine tisto, ki vzbudi agresivno vedenje.

Da živali odgovorijo z agresivnim vedenjem, jim je zapisano že v genih. V današnji družbi je pojem agresije nekaj slabega, pa vendar v resnici ni tako. Velika razlika je namreč med »biti agresiven« in »kazati agresivno vedenje«, še večja razlika je v tem, ali žival in tudi ljudje kažemo neizzvano agresijo ali pa smo agresivni zato, ker nas je nekdo pripravil do tega in je torej izzval agresivno vedenje. Velikokrat so prav izzivi iz okolice tisti, ki sprožijo agresivno vedenje. Večinoma so ti znaki za neizkušenega opazovalca tako majhni in nepomembni, da vse prevečkrat pride do povsem napačne razlage vedenja tako psa kot drugih vpletenih v spor. Velikokrat slišim: »Psa sta se zavsala brez razloga.« Ali pa: »Pes me je ugriznil povsem brez razloga.« Tako psi kot ljudje imamo potencial za agresivno vedenje, kolikokrat pa takšno vedenje izražamo, je odvisno predvsem od dražljajev iz okolja in izkušenj. Agresija je nujno potrebna, da neka žival lahko živi v družbeni skupnosti. Vse novorojene živali so sebične, in šele ko odrasčajo, se socializirajo (Abrantes,

2005). Da socialno vedenje deluje kot stabilen sistem, mora imeti kratkotrajno in dolgotrajno korist. Nekako v smislu »danes jaz tebi, jutri ti meni«. Da bo to res delovalo, je nujno medsebojno prepoznavanje. Predvsem pri visoko agresivnih živalskih vrstah, kot so volkovi, psi, šimpanzi in ne nazadnje tudi ljudje, lahko opazimo neka osebna razmerja med posamezniki. Če pasji mladiči na začetku ne kažejo zanimanja za posedovanje stvari, se približno pri petih tednih začnejo boriti za hrano in stvari. Navzkrižja v tem obdobju po navadi potekajo znotraj legla in so neškodljiva, so celo koristna za nadaljnje življenje pasjega mladiča. V tem obdobju mladiči v sporih z vrstniki ne utrpijo nobene škode.

Podobnost znotraj iste vrste je po navadi tista, ki motivira agresivno vedenje, saj so prav pripadniki iste vrste najhujši tekmeči za enake dobrine. Tekmovanje za dobrine opazimo pri skoraj vseh živalskih vrstah. Pri psih in volkovi se samci borijo zelo bojevito, ampak kljub temu tekmeču ne povzročijo skoraj nobene škode. Nesreče se sicer dogajajo, a zelo poredko. Zelo pomemben vidik pri agresivnosti je identifikacija: bolj kot sta si dva nasprotnika podobna, večja tekmeča sta. Podobnost verjetno služi kot vidni dražljaj, ki se razvije že v fazi, ko se mladiči med seboj spopadajo za enake dobrine.

Živali ne kažejo agresivnega vedenja samo znotraj iste vrste, ampak tudi v odnosu z drugimi, različnimi vrstami. Kljub temu je tekmovanje med pripadniki iste vrste po navadi močnejše in še večje med pripadniki istega spola in starosti, saj so si ti med seboj najbolj podobni. Agresija je v določenem smislu vedno obramba. Razlika je le v tem, ali je žival samozavestna ali negotova, kar je zelo pogosto povezano s tem, ali je v sporu pobudnik ali tisti, ki

se nanj odzove. Šibkejši psi praviloma ne napadajo močnejšega nasprotnika, lahko pa so napadeni, še zlasti, če njihova moč ni tako očitna. Pri tem ne smemo pozabiti, da vse prevečkrat tudi šibkejši psi napadajo močnejše nasprotnike. Toda to se skoraj nikoli ne zgodi, kadar so sami, ampak vedno le tedaj, ko imajo »potuho« pri svojem skrbniku ali pri drugem, močnejšem psu. V tem primeru pobudnik spora ne bo močnejši pes, ampak tisti, ki ima v določenem trenutku priložnost sprožiti spor, saj ima zaščito svojega vodnika. Kadar so šibkejši psi prepuščeni sami sebi, po navadi niso pobudniki sporov.

Agresivno vedenje se razvija vzporedno s psihičnim in fizičnim razvojem mladiča. Mladiči mater stalno nadlegujejo, če jim začne odrekati sesanje mleka. Kmalu spoznajo, da jim zgolj agresivnost ne prinese uspeha v boju z materjo. Mati namreč preveč vsiljivega mladička zgrabi za smrček, ga privije k tlom in zarenči, mladiček pa cvileče steče proč. Kmalu mladiči ugotovijo, da jim uspeh prinese sodelovanje. Mati se namreč ne more obraniti vseh mladičev hkrati. To je ključno obdobje v razvoju vedenja pasjega mladiča. Pri tem ne smemo zanemariti vloge odraslih članov krdele, še zlasti matere in očeta. Priučena izkušnja je pomemben dejavnik agresivnega vedenja tako pri psih kot pri ljudeh. Kadar je agresivno vedenje uspešno, se najverjetneje pojavlja večkrat.

Zato se psi, ki se v boju z nasprotnikom po navadi podredijo, ne zatekajo v tolikšni meri k agresiji kot bolj samozavestni. V našem okolju mladiči pri približno osmih tednih starosti zamenjajo pasje krdele za človeško. V tem času se mladiči, prav tako kot otroci, naučijo, da jim agresivno vedenje omogoča nadzor nad dobrinami.

Happy pet. Happy you.



Naravna rešitev za dobro počutje psov in mačk.

- hrana z naravnimi antioksidanti
- brez GSO
- pražitarice z nizkim glikemičnim indeksom



Distributer za Slovenijo DJ Plus d.o.o
Ob Savinji 5, 3313 Polzela info@djplus.si / 051 336 026


